

Turkish Studies

Educational Sciences

Volume 13/27, Fall 2018, p. 1365-1388

DOI: 10.7827/TurkishStudies.14467

ISSN: 1308-2140

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: Kasım 2018

✓ Accepted/Kabul: Aralık 2018

✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM - Doç. Dr. Vesile ALKAN

This article was checked by iThenticate.

KARAKTER VE DEĞERLER EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK ALGILAR*

Selçuk ŞİMŞEK**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının “Karakter ve Değerler Eğitimi Dersi”ne ilişkin metafor algılarını tespit etmektir. Araştırmada, nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma grubunu, 2017-2018 eğitim- öğretim yılında Denizli’de pedagojik formasyon eğitimi alan ve “Karakter ve Değerler Eğitimi Dersi”ni seçen 52 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma verileri, katılımcıların “Karakter ve Değerler eğitimi dersi .....gibidir. Çünkü.....” cümlesini tamamlamalarıyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen araştırma bulgularına göre öğretmen adayları Karakter ve Değerler eğitimi dersine ilişkin 50 metafor üretmiştir. Öğretmen adaylarının en çok “hayat bilgisi”, “kalem” metaforunu kullandıkları görülmüştür. Metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar 10 kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler “İnsanı şekillendiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Ustalık gerektiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Yönlendirici, yön verici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Erken yaşta alınması gereken bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Canlı bir yapı olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Hayati öneme sahip bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Çok yönlü bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Kişilik gelişimi olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Bilgilendirici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Değerli bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi” olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karakter, Değerler, Karakter ve Değerler Eğitimi, Metafor, Öğretmen adayı

* Bu çalışma 27-29 Haziran 2018 tarihlerinde yapılan III. Uluslararası Doğunun Batısı Batının Doğusu Konferansında özet bildiri olarak sunulmuştur.

** Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel eğitimi Bölümü, E-posta: selcuks@pau.edu.tr

---

PERCEPTIONS OF CHARACTER AND VALUES EDUCATION**ABSTRACT**

The purpose of this research is to determine metaphor perceptions of the "Character and Values Teaching Course" of teacher candidates who received pedagogical formation training. Qualitative research design was used in the research. The research group constitutes 52 teacher candidates who received pedagogical training in Denizli in the academic year of 2017-2018 and selected the "Character and Values Teaching Course". The research data is like the "Character and Values education" course of the participants. Because ..... "they were obtained by completing the census. Content analysis used. According to the research findings obtained, prospective teachers produced 50 metaphors about the Character and Values education course. It has been seen that most of the teacher candidates use "metaphor of life studies", "pen". Taking into account the common characteristics of metaphors, the metaphors produced by the prospective teachers were collected in 10 categories. These categories are defined as follows: "Values and Character Education Course as an education that shapes human", "Values and Character Education Course as an education requiring a mastership", "Values and Character Education Course as a guiding and shaping education", "Values and Character Education Course as an education that needs to be taken in the early ages", "Values and Character Education Course as a living structure", "Values and Character Education Course as a education with vital importance", "Values and Character Education Course as a multi-faceted education", "Values and Character Education Course as a Personality development", "Values and Character Education Course as an Informative Education", "Values and Character Education as a Valuable Education".

STRUCTURED ABSTRACT**Problem**

It is of critical importance that an individual gets the Values and Character education in the desired quality in terms of the sustainability of a healthy and developing social life. The first place in which this can be achieved is the family environment. In order to support the education given in the family, there is a need for Values and Character education in schools that is carried out purposefully and systematically. Teacher training should also be conducted efficiently in order to give the education in the desired quality. The training of all teachers in schools plays an essential role in establishing a healthy society. With this aim, a course named "Values and Character Education" has been started to take place in the programs of the teacher training institutions by the Higher Education Council. It is also taught as an elective course in the process of pedagogical formation education.

It is emphasized that in the philosophical dimension of the Values and Character education course, there is a necessity to protect family, the youth and common moral values while in the social dimension it is essential to shape the habits and values of the new generation (Ekşi, H.

and Katılmış, A., 2011:78-84). Building up a strong social structure will only be through the cultivation of character-wise individuals adopting the values. For this purpose, although Values and Character education started as an elective course in pre-service teacher education, providing such a training can be considered as an important start. A better understanding of the course can be achieved through a variety of research studies into the educational gains and course content.

In this study, the metaphors of the pre-service teachers, who get Pedagogical Formation course, related to Values and Character Education Course were investigated in terms of gender, age and the program they graduated from, in response to the question "What are the conceptual categories and metaphors of the pre-service teachers considering the values in terms of gender, age and program they graduated from?".

Method

The participants of the study consisted of 52 students who attended the course on the day the practice was applied. A form prepared beforehand was used to collect data. With this form, it was aimed to determine the perspectives of the pre-service teachers regarding the Values and Character Education course. To accomplish this, metaphors are used, in other words, the pre-service teachers' opinions were tried to be gathered through these metaphors. In order to reveal the mental images of the participants that they have regarding the Values and Character Education course, each of them was asked to complete the sentence "Values and Character Education course is like ....; because...."

Using the process of analyzing and interpreting the metaphors (Saban, 2008; 2009), the metaphors produced by the pre-service teachers was analysed in five steps including defining, classification, category development, validity and reliability, data transfer to computer. In the process of transferring the data to the computer, after the data obtained were transferred to the computer and a total of 50 metaphors and 10 categories that these metaphors belong to were defined, the frequency and percentage values regarding the valid metaphors and reasons given for these metaphors, the metaphors under each category, and the number of metaphors covered by the categories were calculated.

Findings

The participants of the study produced a total of 50 metaphors related to the "Values and Character Education course. It was observed that the pre-service teachers produced a large number of metaphors related to the Values and Character Education course. When the metaphors created by the pre-service teachers were categorized according to the similarities, ten conceptual categories were obtained. These categories are defined as follows: "*Values and Character Education Course as an education that shapes human*", "*Values and Character Education Course as an education requiring a mastership*", "*Values and Character Education Course as a guiding and shaping education*", "*Values and Character Education Course as an education that needs to be taken in the early ages*", "*Values and Character Education Course as a living structure*", "*Values and Character Education Course as a education with vital importance*", "*Values and Character Education Course as a multi-faceted education*", "*Values and Character Education Course as a*

Personality development", "Values and Character Education Course as an Informative Education", "Values and Character Education as a Valuable Education".

Discussion and Conclusion

In this study, the perceptions of the pre-service teachers on the Values and Character Education were tried to be determined through metaphors. A total of valid 50 metaphors for the Values and Character Education course was obtained. Two metaphors were excluded from the evaluation. It was observed that the majority of the pre-service teachers produced different metaphors. The pre-service teachers who participated in the study consisted of those who were educated in twelve different departments, having pedagogical formation education and who chose the Values and Character Education course. In the literature, it can be seen that a number of studies on the metaphorical perceptions were carried out namely by Güvendir, M., A. and Özkan, Y., Ö., (2016) regarding "the assessment and evaluation course"; by Kalyoncu (2013) regarding "Art Education"; by Soysal, D. and Afacan, Ö., (2012) regarding "science and technology" course; by Yalçınkaya, E., (2013) on the class teacher candidates' conceptions of "history"; by Gömleksiz, M., N., Kan, Ü., A. ve Öner, Ü., (2012) on the primary school students' perceptions on "social sciences" course. As it can be seen from the studies mentioned, the metaphors were used for different courses. However, it can be said that there are no research studies encountered considering the Values and Character Education course. In the studies carried out, it is observed that teacher candidates, students and teachers were asked to produce metaphors. However, while it was observed that the participants produced similar metaphors in these studies, in this present study, it was noteworthy that each of the teacher candidates produced different metaphors.

In the categorization of metaphors produced by pre-service teachers, 10 different dimensions emerged. The metaphors belonging to these dimensions were put in the same category because of the similarity in the reasons given, that is, if they showed similarities. These categories are determined as *"Values and Character Education Course as an education that shapes human", "Values and Character Education Course as an education requiring a mastership", "Values and Character Education Course as a guiding and shaping education", "Values and Character Education Course as an education that needs to be taken in the early ages", "Values and Character Education Course as a living structure", "Values and Character Education Course as an education with vital importance", "Values and Character Education Course as a multi-faceted education", "Values and Character Education Course as a Personality Development", "Values and Character Education Course as an Informative Education", "Values and Character Education as a Valuable Education".*

The categories with the most metaphors, on the other hand, were the 4th and 8th categories. Considering the metaphors in these categories, it can be said that they are in line with the Values and Character Education course since two main objectives of this course are that it should be given at an early age and it is an important element of personality development. As stated in the findings of the studies conducted by Samur, Ö., A., (2011); Ore, (2014); Dereli-Iman, E., (2014);

Izgar, G., (2013); Katılmış, A., Ekşi, H. and Öztürk, C., (2011), starting this education at an early age and its contribution to personality development is of critical importance.

In this study, differences were also examined in terms of various variables. In accordance with this, 63% of the participants were women while 36% of them were men. In terms of age groups, it is seen that the majority is between the ages of 20-25. In addition, it is seen that most of the values produced in the study are in this age group. As for the departments variable, there are 12 different departments. The most of the teacher candidates in the study were in Theology and Nursing Departments. It is also remarkable that the majority of the teacher candidates who chose Values and Character Education course are those studying in the departments that require communication with people.

Based on the results of the research, conducting this research with the existing teachers and the teacher candidates in the Faculty of Education will contribute a lot to the field. As is known, this course will be taught compulsorily as a field course within the framework of the new program of Faculty of Education starting from this year. Therefore, it will be essential to determine the metaphorical point of view of teachers and pre-service teachers.

Keywords: Character, Values, Values and Character Education, Metaphor, Pre-service Teacher

GİRİŞ

Toplumsal hayatın sağlıklı ve gelişerek devamlılığı açısından bireyin karakter ve değerler eğitimi istenilen nitelikte alması oldukça önemlidir. Bunun ilk gerçekleştirileceği yer ailedir. Ailede verilen eğitimin desteklenmesi amacıyla amaçlı ve programlı biçimde okullarda da karakter ve değerler eğitime gereksinim vardır. Eğitimin istenilen nitelikte verilmesi için öğretmenlerin eğitiminin de iyi yapılması gerekmektedir. Okullarda bütün öğretmenlerin eğitimden geçirilmesi sağlıklı toplum oluşturulmasında önemli bir rol olacaktır. Bu amaçla Yüksek Öğretim Kurumu tarafından “Karakter ve Değerler Eğitimi” adında bir ders öğretmen yetiştiren kurumların programlarında yer almaya başlamıştır. Ayrıca formasyon eğitimi sürecinde de seçmeli ders olarak okutulmaktadır.

Karakter ve değerler eğitimi

Toplumsal yaşamın devam etmesinde değerlerin önemli bir rolü vardır. Değerler bireyin kişiliğinin ve karakterinin oluşmasının temel yapıtaşlarıdır. Değerlerin, doğuştan kalıtsal olarak bireyle birlikte gelmeyip yaşamın içinde kazanılması önemli bir özelliğidir (Özdemir, T., Özan, M., Akgün, M., 2013:36). Her bireyin yaşamdan edinmiş oldukları değerlerin kaynaklarına bakıldığında aile, okul, çevre ve toplum gibi yerlerden elde ettikleri görülmektedir. Her toplumun kendine ait bir kültürü ve bu kültürün de bir değerler sistemi mevcuttur (Duran, M. ve Solak, E., 2018:1350). Değerler sosyal rollerle öğrenilerek bir sonraki kuşaklara aktarılırlar. Sosyal roller içinde mesleki, cinsel, sosyal, kişisel gibi kimlik yapıları da yer almaktadır (Aktepe, V. ve Yel, S., 2009:609). Bireylerin bir mesleği öğrenirken ve icra ederken kazanmış oldukları değerler mesleki değer olarak görülmekte, cinsiyet açısından ise her cinsiyete özgü olarak gerçekleşmekte, sosyal olarak etkileşime dayalı olarak oluşmaktadır. Kısaca değerleri, bireylerin sosyal etkileşim içinde ve kurumlar vasıtası ile kazandıkları söylenebilir.

Değerlerin bireyler tarafından kazanımı kadar onların aktarımı da o derece önemli görülen bir husustur. Çünkü sosyal bir varlık olarak bireyin toplumla uyum içinde ve barışık içinde yaşamasında önemli bir fonksiyon icra eder. Toplumdaki bireylerin o değerleri korumasına veya göz ardı etmesine paralel olarak değerler ya zamanla kaybolurlar ya da bir sonraki nesle aktarılarak yıllarca devam

ettirilirlir. Değerlerin yıllarca devam etmesi ve kalıcı olması, onların insanlarca içselleştirilmesine ve genel kabul görmesine bağlıdır (Fidan, K.D., 2009:3). Toplum veya bireyler tarafından benimsenmiş değerlerin yaşatılması temelde o değerlerin gelecek nesillere aktarılarak sürdürülmesine bağlıdır. Bu görevi üstlenen paydaşlar arasında en büyük rolü oynayan kurumlardan biri de hiç şüphesiz eğitim kurumlarıdır. Okul, değerlerin öğretimi ve aktarımında önemli bir yere sahiptir. Okul, değerler üzerine inşa edilmiş bir yaşam ve öğrenme alanıdır (Akın, M. A. ve Öztürk, S., 2018:61). Değer eğitiminin bizzat uygulayıcısı olan öğretmenler ve öğretmen adayları da okul paydaşının merkezinde olan kişilerdir (Aydın, E. ve Sulak, S., E., 2015:483).

Okullar, yeni neslin değerlerini, tutumlarını, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmektedirler (Ulusoy, K. ve Dilmaç, B., 2016:12). Bireyler sahip oldukları değerleri girdikleri etkileşim süreciyle değiştirebilirler. Bu sürecin içinde bireyin okul yaşantısı çok önemlidir (Oğuz, E., 2012:1310). Değerlerin sağlıklı olarak okul yaşantısı içerisinde gerçekleştirilmesinde öğretmenlerin önemli rolleri bulunmaktadır. Öğretmenlerin, çocuklara okul yaşantısı yoluyla ilköğretim, ortaokul ve lise dönemlerinde iyi eğitim verebilmeleri için değer eğitimiye yönelik hizmet öncesi ve sonrasında bilgi, beceri ve deneyimlerinin olması gerekmektedir.

Hizmet öncesi dönem içerisinde öğretmen adaylarının değer eğitimiye yönelik olarak özellikle lisede görev yapacak öğretmen adaylarına pedagojik formasyon dersleri içerisinde seçmeli olarak “Karakter ve Değerler Eğitimi” dersi verilmektedir. Bu dersin 18.11.2015 tarihli Yüksek Öğretim Yürütme Kurulu toplantısında alınan “Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına ilişkin çerçeve, usul ve esaslar görüşülerek uygun görüldüğü belirtilmektedir (YÖK, 2015). Karakter ve Değerler Eğitimi dersi seçmeli bir ders olarak öğretmen adaylarının tercihine bırakılmıştır. Bu dersin amacının, ailede ve okulda, ahlak ve değerler eğitiminin ilke ve yöntemlerini kavramak ve uygulayabilmek, karakter ve değerler eğitiminin tarihsel temellerini, bireysel ve toplumsal amaçlarını, karakter ve değerler eğitimi yaklaşımlarını kavratmak olduğu belirtilmektedir (Pamukkale Üniversitesi, 01.06.2018). Uluslararası alanda ahlak eğitimi, karakter eğitimi, etik eğitimi, kişisel ve toplumsal eğitim, vatandaşlık eğitimi, kamu eğitimi, dini eğitim, moraloji ve demokratik eğitim gibi farklı isimler altında değerler eğitimi yürütülmektedir (Lovant ve Toomey, 2009; Akt.Meydan, H., 2014:94).

2005 yılından itibaren yenilenen programlarda da Karakter ve Değerler eğitimiye yönelik uygulamalara daha çok yer verilmeye başlanılmıştır (MEB, 2005). Burada derslerin içerisinde değerlere yönelik çalışmaların yapılması istenmektedir. Bununla ilgili olarak yapılan araştırmalarda da buna rastlanılmaktadır. Sadık, F. ve Sarı, M., 2012; Kılcan, B. ve Akbaba, B., 2013 vb. yapılan çalışmalar bunlara örnek olarak verilebilir. Yapılan çalışmalarda öğretmen, öğrenci, öğretmen adayı ve velilerin görüşlerine dayalı olarak ya da uygulamalı çalışmalar yapılmaktadır. Amaç her zaman olduğu gibi karakter ve değerler eğitimiye yönelik bilgi, beceri ve uygulamaları ortaya koyarak eksiklikleri gidermeye katkı sağlamaktır. Okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yükseköğretim basamaklarına kadar yapılan çalışmalar da bulunmaktadır (Geçit, Y. ve Gencer, G. (2011); Kalyoncu, R. (2012); Gömleksiz, M., Kan, Ü., A. ve Öner, Ü. (2012); Soysal, D. ve Afacan, Ö. (2012); Mete, (2013). Ancak araştırmaların lisansüstü tezler ve büyük çoğunluğu da ilköğretim düzeyinde yapılmıştır (Güçlü, M., 2016:51). Amaç, daha iyi bir karakter ve değerler eğitiminin nasıl gerçekleştirileceğidir.

Karakter ve değerler eğitiminin amacı, Milli eğitim genel amaçlarında ve ders programlarındaki girişlerde de belirtildiği gibi manevi ve milli değerlerle donanık ahlaklı, mutlu bireyler yetiştirmektir. Türkiye’de gerçekleştirilen eğitimin, eğitimden ziyade öğretim temelli olması, insanileştirmekten daha çok formatlama süreci (Yılmaz, K., 2016:83) olarak görülmesi sorunların giderek artmasına neden olmaktadır. Bacanlı, H., (2014) ve Bacanlı, H. ve Donbaycı, (2012) tarafından yapılan çalışmalarda değer eğitimi ile ilgili sorunlar belirlenmiştir. Belirlenen sorunlara bakıldığında, kişilerin değerler hakkında net bir anlayışa sahip olamadıkları, kişilerin davranışlarında bulunan değerlerin farkında olmadığı, kendi değerini savunamamakta ve ortaya koyamamakta, bir değere sahipler ancak bunu başkalarını yargılamakta kullandıkları sonuçları çıkmaktadır (Bacanlı, H., 2016:25). Sorunlara

bakıldığında verilen eğitimin toplumsal süreçte tam anlam kazanmadığı söylenebilir. Çünkü kişilerin kendi doğrularını benimsedikleri ve bunun dışındakileri de kabul etmeme eğilimi taşıdıkları görülmektedir.

Geçmişten günümüze Türk devletlerinin tümünde dönemin ruhuna uygun olarak ahlak ve değerler eğitiminin verildiğini söyleyebiliriz. Ayrıca ABD ve İngiltere’de de karakter ve değer eğitimi yönelik uygulamaların yapıldığını görmekteyiz (Ekşi, H. ve Katılmış, A. 2011). Bunun yanı sıra ahlak eğitimi Japonya’da ilkokuldan başlayarak öğretilmekte (Güneş, F. ve Köse, N., 2016: 1049-1052), ülkemizde de cumhuriyetle birlikte özellikle her bireyin iyi ve ahlaklı vatandaş olması gerekliliği üzerine vurgulamaların yapıldığı görülmektedir. Eğitimin felsefi boyutu içerisinde önemli yer tutan antikçağdan günümüze kadar gelen ahlak eğitimi bireyin yetiştirilmesinde asla göz ardı edilemeyecek bir unsurdur. Hem doğu hem de batı felsefesinde ahlaklı iyi insan yetiştirmek eğitimin en temel önceliği olarak karşımızda durmaktadır (Demirtaş, Z. ve Balıkcı, S., 2016:1216). Yazıcı, K., Baydar, Y., I. ve Gelişli, Y. (2016) tarafından yapılan çalışmada gösteriyor ki okullardaki değerler eğitiminin kişilik, sosyalleşme ve toplumsal yaşama hazırlık sürecinde önemli olduğu, bununla birlikte bireylerin toplumsal yaşama uyumlarının sağlanması açısından önemi vurgulanmaktadır.

Metafor

Metafor, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması olarak dikkat çekmektedir (Arslan, M., M. ve Bayrakçı, M. :2006:103). Metafor; bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü bir zihinsel araçtır (Saban, A., 2008). Metaforlar, söylenmek isteneni daha az sözcükle, daha vurgulu bir biçimde ifade etmeye yararlar (Yazar, T., Özekinci, B. ve Lala, Ö., 2017:247). Metaforlar (benzetmeler, eğretilmeler, istiareler, mecazlar) olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir (Saban, A., 2004:131-155). Metafor, durumları ve olayları algılama yollarımızı etkilediği için gerçekleri yeniden tanımlamak ve problem durumlarını yeniden kavramsallaştırmayı teşvik etmek için de kullanılabilir (Goldstein, 2005:9; Akt. Çelikkaya, T. ve Seyhan, O., 2017:960). Herhangi bir metafor ilişkisinde, metaforun kaynağı, metaforun konusunu farklı bir bakış açısıyla anlamada ve açıklamada bir filtre veya süzgeç işlevi görür (Saban, A., 2004:131-155). Bu amaçla, alan yazında öğretmen adayları, öğrenciler, öğretmen ve yöneticilerin görüşlerini ortaya koyan birçok çalışma (Ocak ve Gündüz,2006; Saban, A., 2007; Çuhadar ve Sarı,2007; Cerit, 2008;Turan ve Aktan, 2008; Saban, A., 2008; Koca, 2009; Saban, A., 2009; Coşkun ve Yıldırım, 2009; Aktepe ve Yel, 2009; Yazar, 2012; Kurtuluş ve Karaca, 2017; Doğan, 2017) bulunmakla birlikte, değerlere ilişkin de, (Bektaş ve Karadağ, 2013;Özkan ve Taşkın, 2014; Köseoğlu, 2015; Aladağ, S. ve Kuzgun, M., P., 2015; Karabacak, Küçük ve Korkmaz, 2016; Akyol, 2016; Tünkler, V., Tarman, B. ve Güven, C., 2016; Çelikkaya 2017; Gömleksiz, M., N., Yazar, Ü., A., Özekinci ve Lala, 2017; Çelikkaya, T. ve Seyhan, O., 2017; Kalın, Ö., U. ve Koçoğlu, E., 2017; Karapınar, B., Ç. ve Arıbaş, K., 2017); çeşitli derslere yönelik olarak da, Yalçınkaya, (2013); Mertol, Doğdu, Yılar, (2013); Şahin, (2013); Derman, (2014); Berk, Gültekin, Çençen, (2015); Aktamış ve Dönmez, (2016); Karaca ve Ada, (2018) çalışmalar yapılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Karakter ve Değerler eğitimi dersinin felsefi boyutunda, toplumsal boyutunda yeni neslin değerlerine alışkanlıklarına yön vermenin gerekliliğinin yanında ailenin, gençlerin ve ortak ahlaki değerlerin korunmasının gerekliliği vurgulamasının yapıldığı görülmektedir (Ekşi, H. ve Katılmış, A., 2011:78-84). Toplumsal yapının güçlenmesi ancak karakterli ve değerleri benimsemiş bireylerin yetiştirilmesiyle olacaktır. Bu amaçla hizmet öncesi öğretmen adaylarının eğitiminde karakter ve değerler eğitimiye yönelik olarak seçmeli olsa da böyle eğitimin veriliyor olması önemli bir başlangıç olarak görülebilir. Dersin kazanımları ve içeriğine yönelik çeşitli araştırmalar yoluyla daha iyi anlaşılması sağlanabilir.

Buna bağlı olarak Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitiminde 2015 yılından itibaren uygulamaya konulan Karakter ve Değerler Eğitimi dersi bulunmaktadır. Araştırmacı, bu dersi seçen öğretmen adaylarının derse ilişkin algılarını ölçmek amacıyla çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmayla öğretmen adaylarının Karakter ve Değerler Eğitimi dersine yönelik olarak metaforlar geliştirmeleri istenmiştir.

Pedagojik Formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının Karakter ve Değerler Eğitimi dersine ilişkin metaforları cinsiyet, yaş ve mezun oldukları program açısından Buna bağlı olarak “Öğretmen adaylarının değerlere yönelik sahip oldukları metaforlar, cinsiyet, yaş ve mezun oldukları programda kavramsal kategorileri nelerdir?” sorusunun yanıtı aranmıştır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen bu çalışmada, katılımcılar; Pamukkale Üniversitesi pedagojik formasyon eğitimi programına katılan ve seçmeli ders olarak Karakter ve Değer eğitimi dersini seçen amaçlı örnekleme yönteminden benzeşik (homojen) örneklemeğe uygun olarak belirlenmiştir. Uygulamanın yapıldığı gün derse devam eden 52 öğrenci araştırmanın katılımcılarını oluşturmuştur. Benzeşik (homojen) örneklemede amaç, benzeşik bir örneklem oluşturmak yoluyla belirgin bir grubu tanımlamaktır (Yıldırım, A. & Şimşek, H. ;2006). Katılımcıların 19 (%36.5)'u erkek, 33 (%63.5)'ü ise erkektir. Katılımcıların mezun oldukları programa göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm adı	F	%
Türk Dili ve Edebiyatı	5	9,6
Ebelik	1	1,9
Fizik	1	1,9
Alman dili ve Edebiyatı	3	5,7
Felsefe	3	5,7
Matematik	1	1,9
Hemşirelik	10	19,2
İngiliz Dili ve Edebiyatı	2	3,8
Kimya	7	13,4
Biyoloji	1	1,9
Sosyoloji	3	5,7
İlahiyat	15	28,8
Toplam	52	100

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımlarına bakıldığında en büyük grubun ilahiyat grubu % 28,8 (f=15) oranında, en küçük grupların ise, biyoloji, ebelik, fizik % 1,9 (f=1) oranında bölümlerinden gelip bu dersi seçen öğretmen adaylarıdır. Katılımcıların yaş değişkeni açısından dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Yaşa göre Dağılım

Yaşlar	F	%
20-25	22	42,3
26-30	13	25
31-35	15	28,8
36-40	2	3,8
Toplam	52	100

Araştırmaya katılan öğretmen adayların yaş gruplarına bakıldığında % 42,3 oranında 20-25 yaş grubunda oldukları görülmektedir. İkinci olarak da 28,8 oranında 31-35 yaş grubunda oldukları görülmektedir. En az olanı da 3,8 oranında 36-40 yaş grubundan oluşmaktadır.

Veri Toplama aracı ve Verilerin Toplanması

Verileri toplamak amacıyla hazırlanmış bir form kullanılmıştır. Bu formda öğretmen adaylarının Karakter ve Değerler eğitimi dersine ilişkin bakışa açılarını belirlemek istenmiştir. Bunu gerçekleştirmek için metaforlar kullanılmıştır. Metaforlar aracılığıyla öğretmen adaylarının derse ilişkin düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Pedagojik Formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının, Karakter ve Değerler eğitimi dersinin kendi gözünde nasıl ifade edildiğinin görülmesi, dersin algılanma biçimini hem de derse olan bakış açısının da ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının Karakter ve Değerler eğitimi dersine ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri ortaya çıkarmak amacıyla onların her birinden “*Karakter ve Değerler Eğitimi dersi ..... gibidir; çünkü . . .*” cümlesini tamamlaması istendi. Bunun için öğrencilere, bu ifadenin yazılı olduğu boş bir kağıt verildi ve onlardan bu ifadeyi kullanarak ve sadece tek bir *zihinsel imge* (ya da *metafor*) üzerinde yoğunlaşarak düşüncelerini Karakter ve Değerler Eğitimi dersi içinde yazmaları istendi. Bu çalışmada “*metaforun konusu*” ile “*metaforun kaynağı*” arasındaki bağı daha açık bir şekilde çağrıştırmak için “*gibi*” kavramı kullanılmıştır. “*Çünkü*” denilerek öğretmen adaylarının kendi metaforları için bir “*gerekçe*” (veya mantıksal dayanak”) sunmaları sağlanmıştır. Öğretmen adaylarının kendi el yazılarıyla kaleme aldıkları bu kompozisyonlar, birer “*belge*” ve “*doküman*” olarak bu araştırmada temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Verilerin analizi

Verilerin analizinde katılımcıların metaforlar aracılığıyla yaptıkları benzetmeler ve açıklamalar nitel araştırma yönteminin, betimsel veri analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. Veri analizinde elde edilen bulgular, Karakter ve Değerler eğitimi ile ilgili alanyazında yer alan kuramsal açıklamalar doğrultusunda değerlendirilmeye alınmışlardır.

Öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması süreci (Saban, 2008; 2009) yararlanarak beş adımda analiz edilmiştir. Bunlar; adlandırma, tasnif etme, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik, verilerin bilgisayara aktarılmasıdır.

Adlandırma Aşamasında pedagojik formasyon eğitimi programı kapsamında Karakter ve Değerler eğitimi dersi alan öğretmen adaylarının belirtmiş oldukları metaforlar alfabetik olarak nedenleriyle birlikte sırayla liste oluşturulmuştur. Net bir şekilde ifade edilmeyen kağıtlar araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Tasnif etme aşamasında ise, listelenmiş olan metaforlar, imge, kaynak ve konusu ile kaynak arasındaki ilişki bakımından tekrar gözden geçirilmiştir. Metaforlar arasındaki benzerlikler göz önüne alınarak tekrar gözden geçirilmiştir. Gözden geçirilen metaforlar analiz edilerek isimlerine ve frekanslarına göre sınıflandırılmıştır.

Tema geliştirme aşamasında isimleri, nedenleri göz önünde bulundurularak sahip oldukları ortak özellikleri bakımından her biri için en iyi temsil edildiği düşünülen .... Kavramsal tema altında toplanmıştır. Temaların belirlenme aşamasında araştırmacılar ayrı ayrı kodlamalar yapmıştır. Araştırmacıların birbirinden bağımsız olarak oluşturdukları temaların benzer oldukları görülmüştür.

Geçerlik ve güvenilirlik aşamasında ise en önemli olan elde edilen sonuçların inandırıcı olması bilimsel araştırmaların en önemli ölçütlerinden birisidir. Geçerlik ve güvenilirlik bu açıdan araştırmalarda kullanılan en önemli iki ölçüttür (Yıldırım, A. ve Şimşek, H., 2008, s.255). Araştırmada nitel verilerin analizinde kullanılan içerik analizinin güvenilirliği kodlama işlemi ve kategorilere bağlıdır (Gökçe, O., 2001). Bu nedenle geçerlilik ve güvenilirlik kanıtları için metaforların elde edilmesinden raporlanmasına kadar her aşama ayrıntılı olarak betimlenerek

sunulmuştur. Ayrıca her bir kategorideki metaforlara ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Yapılan bu çalışmalarla araştırmanın iç güvenirliliğine ve dış geçerliğine ilişkin kanıtlar elde edilmiştir.

Verilerin bilgisayara aktarılması aşamasında elde edilen veriler bilgisayara aktarılarak toplam 50 metaforun ve bu metaforların toplandığı 10 kategorinin tanımlanmasının ardından, geçerli metaforlar ve metaforların nedenlerine, kategorilere ilişkin metaforlara, kategorinin kapsadığı metaforların sayılarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Öğretmen adaylarının Karakter ve Değerler Eğitimi dersini metaforlar aracılığıyla değerlendirmeleri amacıyla yapılan bu çalışmada, öğretmen adayları tarafından geliştirilen metaforlar belirlenmiştir. Daha sonra belirlenen metaforlardan birbirine yakın konuları kapsayanlar bir araya getirilerek kategoriler belirlenmiştir. Metaforlardaki benzerlikler belirlenirken benzetme şekilleri dikkate alınmıştır. Bu amaçla öğretmen adaylarının Değerler ve karakter eğitimi dersine yönelik geliştirmiş oldukları metaforlar ile bu metaforların yer aldığı kategoriler tablolar halinde verilmiş olup, altında da örnek öğretmen adayı ifadelerine yer verilmiştir.

Öğretmen Adaylarının “Değerler ve Karakter Eğitimi” Dersine İlişkin Metaforları

Araştırmaya katılan Öğretmen adayları, “Değerler ve Karakter Eğitimi” dersine ilişkin olarak toplam 50 adet metafor üretmişlerdir. Öğretmen adaylarının Değerler ve Karakter Eğitimi dersine ilişkin oldukça çok sayıda metafor ürettikleri görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının Değerler ve Karakter Eğitimi dersine ilişkin geliştirdikleri metaforların frekansları ve yüzde değerleri

Tablo 4 Öğretmen Adaylarının “Değerler ve Karakter Eğitimi” Dersine İlişkin Oluşturdukları Metaforlar

Metafor sırası	Metafor adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Bebek	1	2
2	Roman	1	2
3	Kitap	1	2
4	İnsan	1	2
5	Altın	1	2
6	Kişiliğin temel taşı	1	2
7	İngilizce dersi	1	2
8	KPSS kitabı	1	2
9	İş başvurusu	1	2
10	Anne sütü	1	2
11	Hayat bilgisi dersi	2	4
12	7 yaş eğitimi	1	2
13	Dans etme	1	2
14	Benlik	1	2
15	Heykeltraş	1	2
16	Demir ustası	1	2
17	Ebeveyn	1	2
18	Bezelye	1	2
19	Süsleme ustası	1	2
20	Rehberlik dersi	1	2
21	Güneş	1	2
22	Annem	1	2
23	Tezhip sanatı	1	2
24	Sokak kedisi beslemek	1	2

25	Temelsiz ev	1	2
26	Fidan büyütme	1	2
27	Doğal güç	1	2
28	Kalem	2	4
29	Fidan aşılama	1	2
30	Kil	1	2
31	Bahar yağmuru	1	2
32	İnsan	1	2
33	Gökkuşuğu	1	2
34	Oyun hamuru	1	2
35	Çinicilik	1	2
36	Gül	1	2
37	Kişinin adı soyadı	1	2
38	Eğitim temeli	1	2
39	Navigasyon	1	2
40	Tabiat	1	2
41	Bina temeli	1	2
42	Hava-su	1	2
43	Fidan büyütme	1	2
44	İrmak	1	2
45	Ahlak	1	2
46	Filiz veren ağaç	1	2
47	Birey	1	2
48	Küçük fidan	1	2
Toplam		50	100

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adaylarının “değerler ve karakter eğitimi” dersine yönelik 50 adet metafor oluşturdukları görülmektedir. Tabloda frekans değerlerine göre en çok tekrar eden metaforlar; “Hayat Bilgisi dersi” (f=2), “Kalem” (f=2) metaforlarıdır. Bunun dışındakiler birer adet üretilmiştir. Buradan öğretmen adaylarının çoğunluğunun farklı metaforlar ürettikleri söylenebilir.

Öğretmen adayları tarafından “Değerler ve Karakter eğitimi” dersine ilişkin üretilen metaforların ortak özellikleri bakımından oluşturduğu kategoriler öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforlar benzetme yönleri dikkate alınarak kategorileştirilmiştir. Öğretmen adaylarının “Değerler ve Karakter Eğitimi” dersine yönelik olarak ortaya çıkardıkları metaforlar on kategoride toplanmıştır. Metafor kategorileri ve bu kategorilere ait metaforlar ile frekansları ve yüzde değerleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Değerler ve Karakter Eğitimi Dersi’ne İlişkin Kavramsal Kategoriler ve İlgili Metaforlar

Kategoriler	Metaforlar	Metafor çeşidi	Frekans (f)	Yüzde (%)
İnsanı şekillendiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	Kalem, Kil, Heykeltıraş, Oyun Hamuru	5	6	10
Ustalık gerektiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	Demir Ustası, Süsleme Ustası, Çinicilik, Tezhip Sanatı	4	4	8
Yönlendirici, yön verici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	Navigasyon, Dans Etme	2	2	4
Erken yaşta alınması gereken bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	Ebeveyn, Anne Sütü, Bebek, 7 Yaş Eğitimi, Fidan Büyütme, Fidan Aşılama, Küçük Fidan,	9	9	18

	Filiz Veren Ağaç, Bahar Yağmuru			
Canlı bir yapı olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	İnsan, Tabiat, Irmak	3	3	6
Hayati öneme sahip bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	Bina Temeli, Hava-Su, Temelsiz Ev	3	3	6
Çok yönlü bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	Gökkuşluğu, İnsan, Bezelye	3	3	6
Kişilik gelişimi olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	Roman, Birey, Ahlak, Rehberlik Dersi, Sokak Kedisi Beslemek, İş Başvurusu, Kişiliğin Temel Taşı, Benlik, Kişinin Adı Soyadı	9	9	18
Bilgilendirici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	KPSS Kitabı, Hayat Bilgisi Dersi, Annem, Gül, Eğitim Temeli, Kitap, İngilizce Dersi	7	8	14
Değerli bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi	Güneş, Altın, Doğal Güç	3	3	6
Toplam	48	48	50	100

Tablo 5’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar benzerlik yönlerine kategorileştirildiğinde on kavramsal kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler “İnsanı şekillendiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Uсталık gerektiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Yönlendirici, yön verici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Erken yaşta alınması gereken bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Canlı bir yapı olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Hayati öneme sahip bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Çok yönlü bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Kişilik gelişimi olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Bilgilendirici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”, “Değerli bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi” olarak belirlenmiştir. Bu kategoriler örnek öğretmen aday ifadeleri ile birlikte aşağıda ayrı ayrı olarak el alınmıştır.

Kategori 1: “İnsanı şekillendiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlara bakıldığında bu kategori içinde beş adet metafor üretilmiştir. Genel olarak bakıldığında her öğretmen adayının farklı metaforlar ürettikleri ancak bir metaforun ise iki öğretmen aday tarafından belirtildiği görülmektedir. Bu kategori içinde belirtilen metaforlar (Kalem, Kil, Heykeltraş, Oyun Hamuru) olarak belirtilmiştir. Aşağıda bu kategoriye ilişkin öğretmen adaylarının bazılarının görüşlerine yer verilmiştir.

(Ö.A.15) “Heykeltraşın yaptığı iş gibidir, çünkü bu derste insana doğru yanlış ne olduğu gösteriyor”.

(Ö.A.28) “Bana göre kalem gibidir, çünkü kalem sende olduğu sürece her şey senin elindedir”.

(Ö.A.30) “Bana göre şekli alabilen kil gibidir, çünkü kil yumuşakken şekil verilirse çok güzel eserler ortaya çıkabilir. Fakat sertleşirse işe yaramaz hale gelir. Şekil verilmeye çalışılırsa parçalanabilir”.

(Ö.A. 34) “Bana göre oyun hamuru gibidir, çünkü ne kadar güzel işlenirse o kadar güzel eserler ortaya çıkar ve tekrardan yanlış görülen yerler düzeltilebilir ve yeniden sunulabilir bir eser haline getirilebilir”.

Kategori 2: “Uсталık gerektiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Bu kategoride yer alan metaforlara bakıldığında ise öğretmen adaylarının daha çok değerler ve karakter eğitimi dersini bir ustanın yapması gereken eylemler ya da işler olarak gördükleri söylenebilir. Bu amaçla öğretmen adaylarının belirtmiş oldukları metaforlar (Demir Ustası, Süsleme Ustası, Çinicilik, Tezhip Sanatı) gibi kavramlardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bazılarının belirtmiş oldukları metafor örnekleri aşağıdaki gibidir.

(Ö.A.16) “Demiri işleyen usta gibidir, çünkü demiri dövmeyi hakkı ile işlemek için eğitimci de karakterli ahlaklı birey olarak yetiştirir”.

(Ö. A.19) “Süsleme sanatıyla uğraşan usta gibidir, çünkü usta elindeki eseri nasıl emek harcayarak nakış nakış işlerse değerler eğitimi de öyledir”.

(Ö.A.35) “Çini ustası gibidir, çünkü çini ustası dümdüz bir objeyi sabırla her noktasına dokunur. Süsler ince ince işler ve sonuçta da o hiçbir değeri olmayan o obje bambaşka çok kıymetli bir esere dönüşür”.

Kategori 3: “Yönlendirici, yön verici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Öğretmen adayları bu kategori içerisinde değerler ve karakter eğitimi dersini çocukların geleceklerini belirlemede ve geliştirmede önemli bir figür olarak gördükleri için ürettikleri metaforların da kategori üç içerisinde buna bağlı olarak (Navigasyon, Dans Etme) gibi metaforlarla belirtildiği görülmektedir. Bu kategori içerisinde belirtilen örnekler aşağıdaki gibidir.

(Ö.A.13) “Hayalsiz yaşayıp müziksiz dans etmeye benzer, çünkü hayali olmayan insanlar, toplumlar hiçbir şeye ritim tutturamaz. Böylece geleceklerine yön veremezler”.

(Ö.A.39) “Benim için yolları gösteren navigasyon gibidir, çünkü hayatımda yanlış yollara sapmamı engelleyip değerlerime sahip çıkmamı ve ona göre yaşamamı yöne vermeme yardımcı oluyor”.

Kategori 4: “Erken yaşta alınması gereken bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Bu kategori içerisinde öğretmen adaylarının üretmiş oldukları metafor sayısı dokuz adettir. Üretilen metaforlara bakıldığında “ebeveyn, anne sütü, bebek, 7 yaş eğitimi, fidan büyüme, fidan aşılama, küçük fidan, filiz veren ağaç, bahar yağmuru” olarak görülmektedir. Bu metaforlarla öğretmen adaylarının değerler ve karakter eğitimi dersini küçük yaştan başlanarak bu işi yapan kişilere ait kavramlarla bütünleştirdikleri ve çevrede ve doğada gördüğümüz insan ve bitkilerle birlikte entegre ederek büyüme ve gelişmeye dayalı metaforları yansıtabilecek şekilde vurgulamaya çalıştıkları söylenebilir. Bu metaforlara ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

(Ö.A.17) “Ebeveyn gibidir, çünkü ana baba da çocuğuna bu eğitim verir”.

(Ö.A.31) “Bahar yağmuru gibidir, çünkü tabiatın yeşillenmeye başladığı zaman yağarsa faydalı olur, vakit geçtikten sonra yağarsa faydalı olmaz”.

(Ö.A.43) “Fidan büyüme gibidir, çünkü nasıl fidan yetiştirirken sulamasını bakımını titizlikle yapmak gerekir. Bu derste de verilen bilgileri titizlikle öğrencilere aktarmak gerekir”.

Kategori 5: “Canlı bir yapı olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Bu kategori içerisinde yer alan metaforları canlı bir yapı olarak gruplamanın sebebi ise değerler ve karakter eğitimi dersinin canlı bir yapı olmasından kaynaklı olduğu için “İnsan, Tabiat, İrmak” gibi metaforlar öğretmen adayları tarafından üretilmiştir. Üretilen metafor örnekleri aşağıdaki gibidir.

(Ö.A. 32) “İnsan gibidir, çünkü her insan bir dünyadır. Tam bir tanıma ulaştırmamız mümkün değildir. Değerler ve karakter eğitimi de öyledir. Her sorguladığımızda farklı yönleriyle ortaya çıkar”.

(Ö.A.40) “Tabiat gibidir, çünkü tabiat bir düzen uyum ister ama bu düzen ve uyumun içinde çeşitlilik mevcuttur. Tabiat gibi değer de canlılıktır”.

(Ö.A.44) “Irmak gibidir, çünkü hayatın her alanında değerler sürdürülmekte ve sürdürülecektir”.

Kategori 6: “Hayati öneme sahip bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Öğretmen adaylarının bu kategori içerisinde üretmiş oldukları metaforlara bakıldığında “Bina Temeli, Hava-Su, Temelsiz Ev” gibi kavramlar ürettikleri görülmektedir. Bu kategorinin isminin hayati önem olarak belirtilmesinin sebebi de bundan kaynaklanmaktadır. Çünkü değerler hayati önemdedir. Bu kategoriye ait metafor örnekleri aşağıdaki gibidir.

(Ö.A.25) “Temelsiz ev gibidir, çünkü temelsiz ev bir gün mutlaka çöker. Ahlaki değerlerden yoksun insan da yaşasa da aslında insanlığından yoksundur, yoktur”.

(Ö.A.41) “Bir binanın temeli gibidir, çünkü binanın temelini nasıl hayati önem bir önem arz ediyorsa, bir çocuğun karakterli ve değerlerinin bilincinde olması da o derece hayati öneme sahiptir”.

(Ö.A.42) “Hava-su gibidir, çünkü değerler ve karakter eğitimi dersi hakkında tüm öğretmenler bilgilendirilmelidir. Ama bu sene bu ders havasız susuz bırakarak yaşamımızı çok kötü etkiledi”.

Kategori 7: “Çok yönlü bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Bu kategoriye göre öğretmen adaylarının belirtmiş oldukları metaforlar “Gökkuşluğu, İnsan, Bezelye” olarak ifade edilmiştir. Burada öğretmen adaylarının değerler eğitimi dersini çok yönlü bir ders olarak görmelerinden kaynaklandığı söylenebilir. Bununla ilgili olarak belirtilen metafor örnekleri aşağıda sunulmuştur.

(Ö.A.18) “Bezelye gibidir, çünkü değerleri açığa çıkardıkça bireyin içindeki saklı olan birçok yönünü görürüz”.

(Ö.A.32) “İnsan gibidir, çünkü her insan bir dünyadır. Tam bir tanıma ulaştırmamız mümkün değildir. Değerler ve karakter eğitimi de öyledir. Her sorguladığımızda farklı yönleriyle ortaya çıkar”.

(Ö.A.33) “Gökkuşluğu gibidir, çünkü değerler ve karakterler demek çok geniş bir yelpaze demek”.

Kategori 8: “Kişilik gelişimi olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Bu kategori boyutunda öğretmen adaylarının üretmiş oldukları metaforlara bakıldığında “Roman, Birey, Ahlak, Rehberlik Dersi, Sokak Kedisi Beslemek, İş Başvurusu, Kişiliğin Temel Taşı, Benlik, Kişinin Adı Soyadı” gibi metaforları belirttikleri görülmüştür. Buradaki metaforların isimlendirilmesinde kişiliğin gelişimine yönelik kavramların tercih edilmesinin etkili olduğu söylenebilir. Çünkü değerler ve karakter eğitimi dersinin en önemli amacı kişiliğin gelişimine katkı getirmektir. Geliştirilen metaforlarla ilgili örnekler aşağıdaki gibidir.ğ

(Ö.A.2) “Hiç bitmeyen roman gibidir, çünkü insan okudukça kendini bulur, buldukça da kendini geliştirir”.

(Ö.A.14) “Kişinin kendi benliği şahıs gibidir, çünkü hayata karşı tutumu tavrı kişinin karakteridir mizacıdır”.

(Ö.A.45) “Güzel ahlak gibidir, çünkü insana erdemli olma yolunu açar”.

Kategori 9: “Bilgilendirici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Araştırmanın bu kategorisi içerisinde öğretmen adaylarının belirtmiş oldukları metaforlar “KPSS Kitabı, Hayat Bilgisi Dersi, Annem, Gül, Eğitim Temeli, Kitap, İngilizce Dersi” gibi kavramlarla

oluşturulmuştur. Buradaki metaforlarla insanların yaşamları boyunca mutlaka bilgilendirmeye ihtiyaç duymaları ve bunun için değişik bilgi kaynaklarını kullanmalarının gerekli olduğunu vurgulamak amacıyla belirtildiği söylenebilir. Geliştirilen metaforlara yönelik örnekler aşağıda belirtilmiştir.

(Ö.A.7) “İngilizce dersi gibidir, çünkü İngilizceyi nasıl yeterli bir şekilde öğretemiyorsak yani konuşturamıyorsak sınavla ölçülecek ders değildir”.

(Ö.A.11)ğ “Hayat bilgisi dersi gibidir, çünkü hayat, hayatın yaşanması ve mutlu bir sosyal çevre için şart”

(Ö.A.22) “Annem gibidir, çünkü değer yargılarımı kavramamı ve iyi sağlam karakterli bir insan yetiştirmeyi hedefliyor”.

Kategori 10:ğ “Değerli bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi”

Araştırmanın bu kategorisi içinde yer alan metaforlara bakıldığında öğretmen adayları “Güneş, Altın, Doğal Güç” gibi metaforlar ürettikleri görülmüştür. Bu kategorinin isminin verilen kavramlara göre değerler ve karakter eğitimi değerli bir iş olarak görülmektedir. Çünkü değerli olan bir eğitim olarak görülmektedir. Geliştirilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

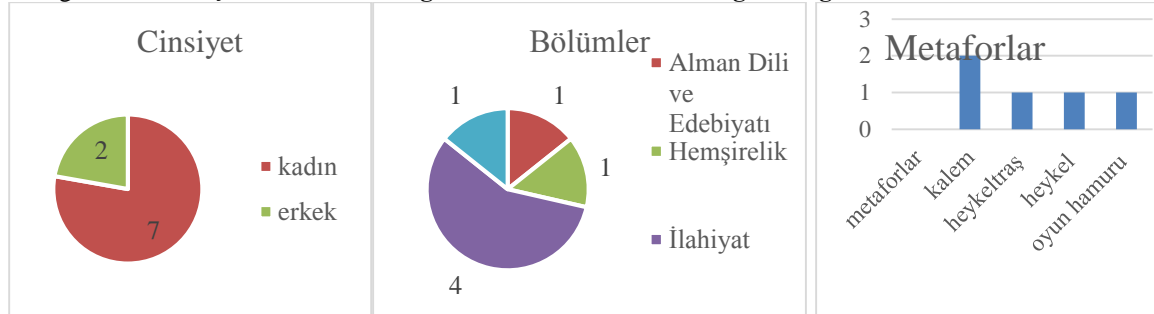
(Ö.A.5) “Toza batmış altın gibidir, çünkü altın değerlidir. Ancak tozla birleşince değeri görünmez. Tozu kaldırıncaya parıldar. Sevgi, saygı, kıymet değer karakter ve vicdan birer altındır”.

(Ö.A. 21) “Güneş gibidir, çünkü güneşin dünyamızı aydınlattığı gibi değerlerin farkına varan insan etrafındakileri aydınlatır”.

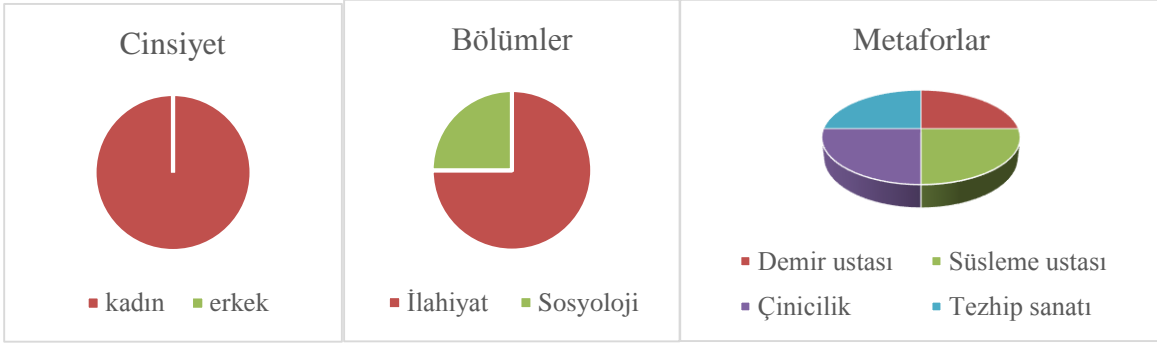
(Ö.A.27) “Tampon ve önleyici doğal bir güç gibidir, çünkü toplumsal kaosun önündeki barikatlardır. Gereklidir”.

Karakter ve Değerler Eğitimi Dersine İlgili Olarak Öğretmen Adaylarının Cinsiyete ve Bölüme Göre Ürettikleri Metaforlar

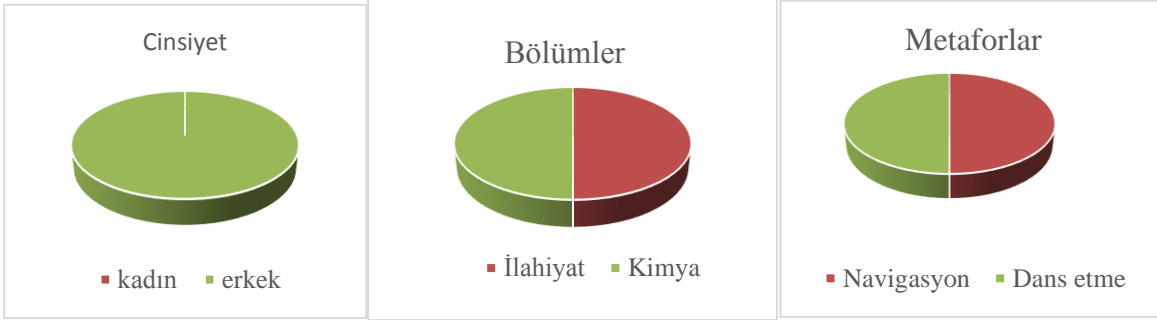
Kategori 1: İnsanı şekillendiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

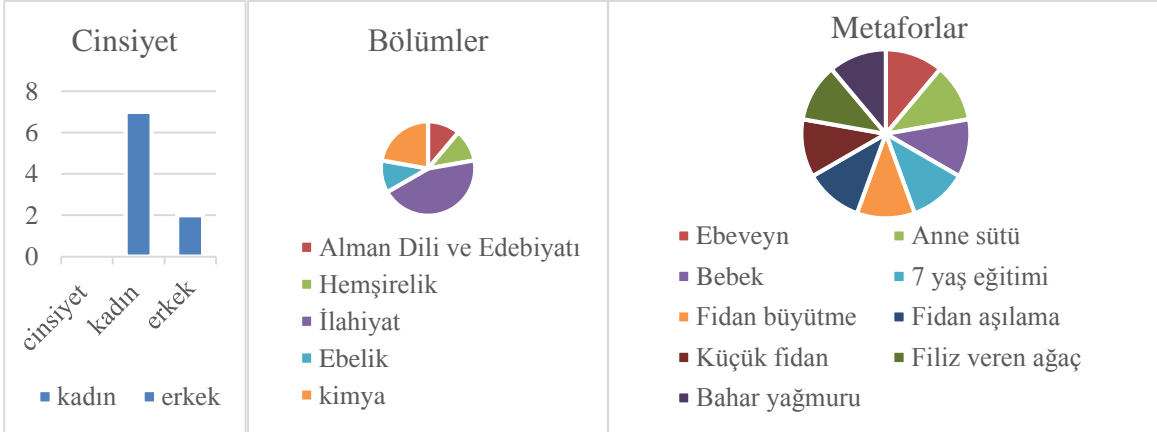
Bu kategoriye ait metaforlara bakıldığında “kalem, kil, heykeltraş ve oyun hamuru” olarak belirtildiği görülmektedir. Kategori içindeki cinsiyete göre dağılımda 3 kadın ve 2 erkek öğretmen adayı olmak üzere 5 öğretmen adayının metafor olarak belirttiklerini görmekteyiz. Bölüm olarak bakıldığında ise en çok metaforun İlahiyatta öğrenim gören öğretmen adayları tarafından belirtildiği görülmektedir.

Kategori 2: Ustalık gerektiren bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

Kategori 2 içerisindeki metaforlara bakıldığında cinsiyete göre kadın öğretmen adaylarının üretmiş oldukları metaforlar görülmektedir. Bölümler açısından bakıldığında ilahiyat öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak üretmiş oldukları metaforlar bulunmaktadır. Üretilen metaforların daha çok ustalık gerektiren mesleklere yönelik olduğu görülmektedir.

Kategori 3: Yönlendirici, yön verici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

Kategori 3 içerisinde yer alan iki metaforun erkek öğretmen adayları tarafından üretildiği görülmektedir. Kadın öğretmen adaylarının ise bu kategori içerisinde metaforları bulunmamaktadır. Değerler ve karakter Eğitimi dersinin yönlendirici bir eğitim gibi görüldüğü metaforların kimya ve ilahiyat öğretmen adayları tarafından üretildiği söylenebilir.

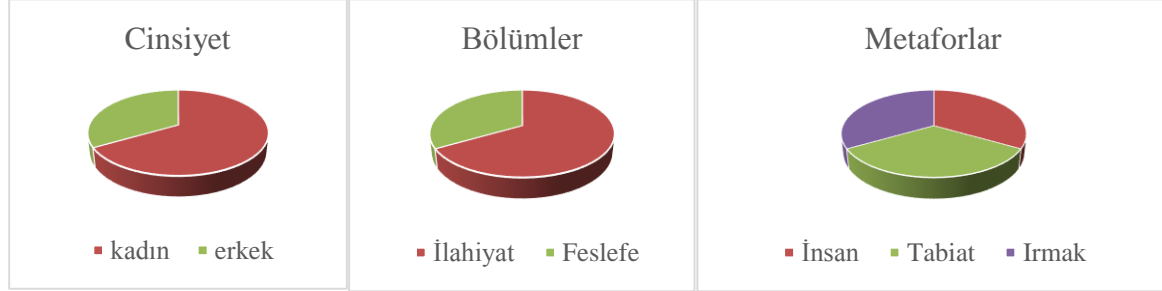
Kategori 4: Erken yaşta alınması gereken bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

Bu kategorideki metaforların dağılımına bakıldığında her bir öğretmen adayının farklı metaforları ürettikleri görülmektedir. Bununla birlikte katılan öğretmen adaylarının cinsiyete göre dağılımına bakıldığında kadın öğretmenlerin sayısının daha fazla olduğu söylenebilir. Üretilen metaforların bölümlere göre dağılımı açısından ilahiyat öğretmen adaylarının sayısı fazladır.

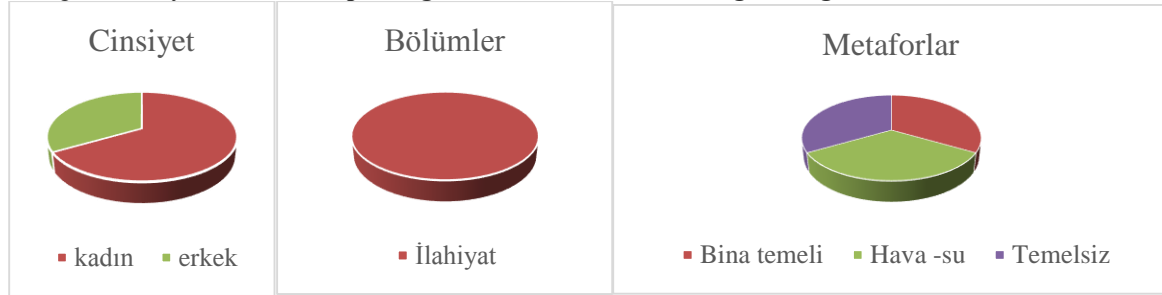
Metaforların kavramsal olarak dersin özelliklerini yansıtıcı bir biçimde olduğu görülmektedir. Çünkü dersin küçük yaşlardan itibaren verilmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır.

Kategori 5: Canlı bir yapı olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

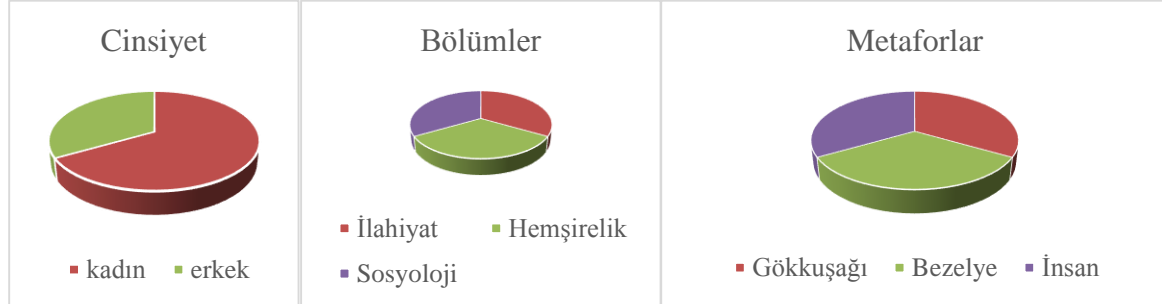
Kategori 5 içerisinde yer alan metaforlara bakıldığında tamamının kadın öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlardan oluşmaktadır. Öğrenim gördükleri bölüme göre bakıldığında ilahiyatta öğrenim gören öğretmen adaylarının daha fazla oldukları görülmüştür. Buradaki metaforlara bakıldığında değerlerin her zaman canlı bir organizma olduğunun göstergesidir.

Kategori 6: Hayati öneme sahip bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

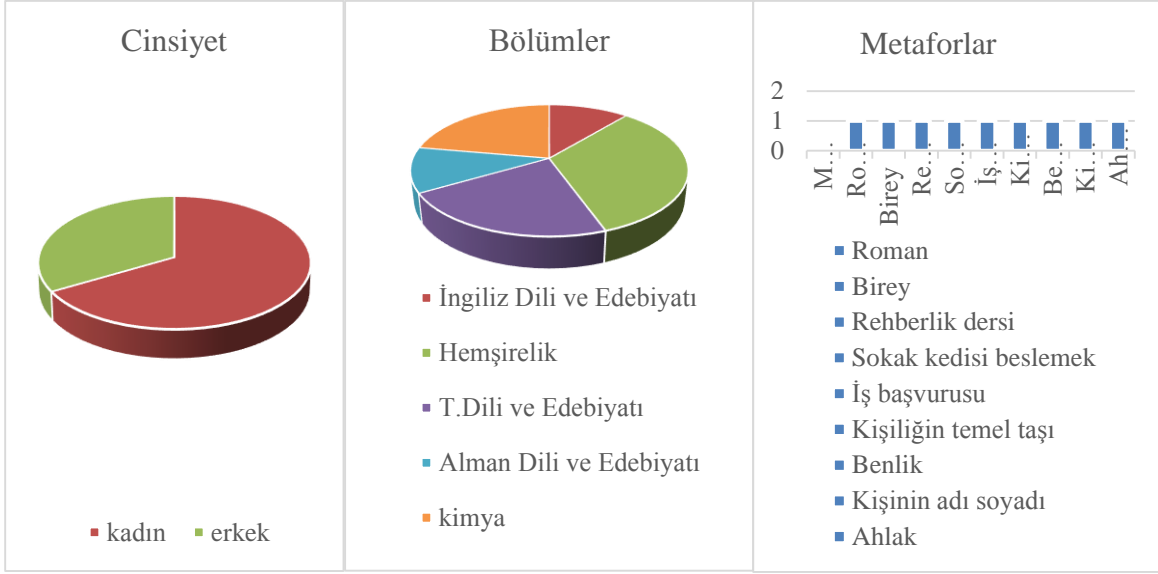

Kategori 6 içerisindeki metaforların dağılımına cinsiyet açısından bakıldığında kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha fazla olduğu görülmektedir. Öğrenim gördükleri bölüm açısından ise İlahiyatta öğrenim gören öğretmen adaylarının tamamının ürettikleri metaforlar dikkati çekmektedir. Üretilen metaforların özelliklerine bakıldığında hayatımızın devamlılığı açısından önem arz eden unsurlar olarak dersin görüldüğü söylenebilir.

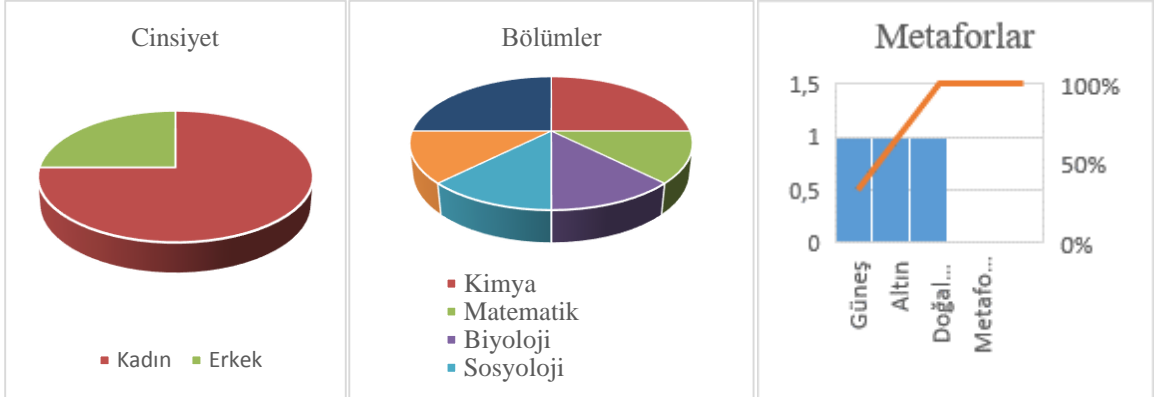
Kategori 7: Çok yönlü bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

Kategori 7 içerisinde yer alan metaforların çeşitli değişkenler açısından incelendiğinde cinsiyet olarak kadın öğretmen adayının daha fazla olduğu görülmektedir. Öğrenim görülen bölümlerin dağılımına bakıldığında ise üç farklı bölüm yer almaktadır. Metaforların değerler ve karakter eğitiminin çok yönlülüğünü destekleyici nitelikte olduğu söylenebilir.

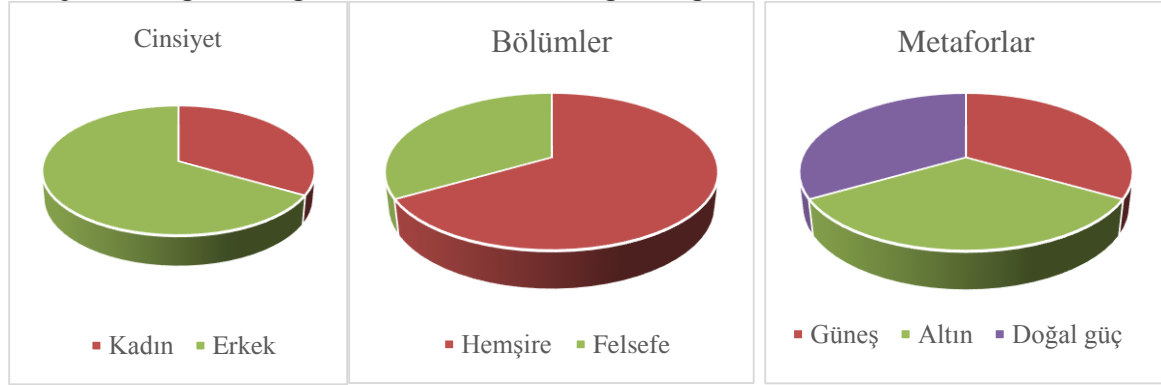
Kategori 8: Kişilik gelişimi olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

Kategori 8’de tablolara bakıldığında kadın öğretmen adayının çoğu kategoride olduğu gibi fazla olduğu görülmektedir. Buna ek olarak bölümler içerisinde yer alanlarda İlahiyat gurubunun olmadığı, üç bölümün diğer bölümlere göre fazla olduğu söylenebilir. Bu kategoride metafor üreten öğretmen adaylarının kişilik gelişimi açısından Değerler ve karakter eğitimini önemli gördükleri söylenebilir.

Kategori 9: Bilgilendirici bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

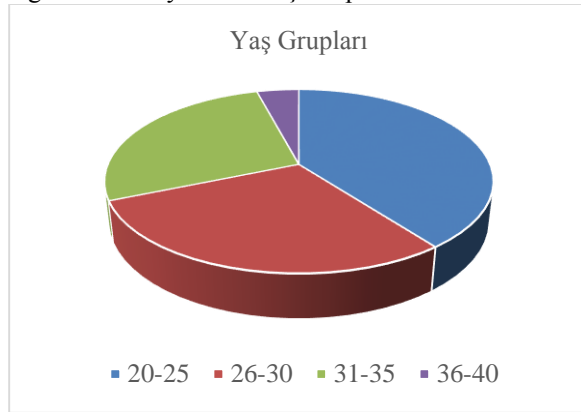
Kategori 9’a bakıldığında kadın öğretmen adaylarının ağırlıkta olduğunda Bölümler bazında ise kimya bölümünde okuyan adayların sayısının diğerlerine göre fazla olduğu görülmektedir. Metaforların dağılımında ise Hayat bilgisi dersinin fazla olduğu söylenebilir. Bu kategoride daha çok öğretmen adaylarının bilgilendirme yapan ya da yapılan kavramlar üzerinden Değerler ve Karakter eğitimi dersini görmekteyiz.

Kategori 10: Değerli bir eğitim olarak karakter ve değerler eğitimi dersi

Kategori 10'a bakıldığında erkek öğretmen adaylarının ağırlıkta olduğunda Bölümler bazında ise hemşirelik bölümünde okuyan adayların sayısının diğerlerine göre fazla olduğu görülmektedir. Metaforların dağılımında ise her metaforun eşit olarak dağılımı olduğu söylenebilir. Bu kategoride daha çok öğretmen adaylarının değerli olan nesnelere üzerinden Değerler ve Karakter eğitimi dersini görmekte oldukları görülmektedir.

Öğretmen Adaylarının Yaş Gruplarına Göre Metaforların Dağılımı

Yaş gruplarına dayalı olarak üretilen metaforlara bakıldığında 20-25 yaş grubu arasında üretilen metafor sayısı 19 olurken, 26-30 yaş grubu arasında ise 14 metaforun üretildiği görülmektedir. 31-35 yaş grubunda ise 13 metafor üretiminin olduğu görülmektedir. En az metaforun üretildiği yaş grubu ise 36-40 yaş grubudur. En çok üretilen metafor olarak görülen "kalem" ve "Hayat bilgisi dersi" yaş grubu olarak bakıldığında "hayat bilgisi dersinin "20-25" yaş grubu içerisinde olduğu görülürken, "kalem" metaforunun ise "20-25 ile 31-35" yaş grupları içerisinde dağılım göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada öğretmen adaylarının Değerler ve Karakter Eğitimi dersine ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının Değerler ve Karakter Eğitimi dersine ilişkin geçerli 50 metafor elde edilmiştir. Akçay, A. ve Tunagör, M., (2017:79) tarafından yapılan bir çalışmada, değerler üzerine hazırlanan yüksek lisans tezleri incelenmiştir. Müzik Eğitimi ortalama 43 farklı değerle değer sayısının en yüksek olduğu alan olmuştur. Bu çalışmada ise 48 farklı metafor üretilerek daha yüksek bir değer sayısı elde edilmiştir. İki adet metafor ise değerlendirme dışı bırakılmıştır. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun farklı metaforlar ürettikleri görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının pedagojik formasyon alan on iki farklı bölümde eğitim gören ve Değerler ve Karakter Eğitimi dersini seçenlerden oluşmaktadır. Güvendir, M., A. ve Özkan, Y., Ö.,

(2016) tarafından “Ölçme ve Değerlendirme” dersine ilişkin, Kalyoncu (2013) tarafından “Sanat Eğitimi” dersine yönelik, Soysal, D. ve Afacan, Ö., (2012) tarafından “fen ve teknoloji” dersine ilişkin, Yalçinkaya, E., (2013) sınıf öğretmen adaylarının “tarih” kavramına yönelik olarak, ilköğretim öğrencilerinin “sosyal bilgiler” dersine yönelik metaforik algıları Gömlüksiz, M., N., Kan, Ü.,A, ve Öner, Ü., (2012) tarafından gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir. Yukarıdaki yapılan çalışmalarda da görülmektedir ki metaforların değişik derslere yönelik olarak gerçekleştirildiği söylenebilir. Ancak Değerler ve Karakter eğitimi dersine yönelik olarak ulaşılabilen araştırmalarda olmadığı söylenebilir. Gerçekleştirilen çalışmalarda öğretmen adayları, öğrenciler ve öğretmenlerden metaforlar üretmelerinin istendiği görülmektedir. Ancak araştırmalarda araştırmaya katılanların benzer metaforları ürettikleri görülürken bu çalışmada ise öğretmen adaylarının her birinin farklı metaforlar üretmiş olmaları dikkat çekicidir.

Öğretmen adaylarının üretmiş oldukları metaforların kategorilendirilmesinde ise 10 farklı boyut ortaya çıkmıştır. Bu boyutların içerisindeki metaforlar ise nedenlerine bakılarak benzer özelliktekiler aynı kategori içerisinde belirtilmiştir. Bu kategorilere bakıldığında “*İnsanı şekillendiren bir eğitim olarak değerler ve karakter eğitimi dersi, Uсталık gerektiren bir eğitim olarak değerler ve karakter eğitimi dersi, Yönlendirici, yön verici bir eğitim olarak değerler ve karakter eğitimi dersi, Erken yaşta alınması gereken bir eğitim olarak değerler ve karakter eğitimi dersi, Canlı bir yapı olarak değerler ve karakter eğitimi dersi, Hayati öneme sahip bir eğitim olarak değerler ve karakter eğitimi dersi, Çok yönlü bir eğitim olarak değerler ve karakter eğitimi dersi, Kişilik gelişimi olarak değerler ve karakter eğitimi dersi, Bilgilendirici bir eğitim olarak değerler ve karakter eğitimi dersi, Değerli bir eğitim olarak değerler ve karakter eğitimi dersi*” olarak boyutlandırılmıştır. En çok metaforun yer aldığı kategoriler ise 4. ve 8. Kategoriler olmuştur. Bu kategorilerin içerisindeki metaforlara bakıldığında Değerler ve karakter Eğitimi dersiyle uyumlu olduğu söylenebilir. Çünkü bu dersin temel amaçları arasında erken yaşta verilmeye başlanması ve kişilik gelişiminin önemli unsurları arasında yer almasıdır. Samur, Ö., A., (2011); Cevherli, (2014); Dereli-İman, E., (2014); Izgar, G., (2013); Katılmış, A., Ekşi, H. ve Öztürk, C., (2011) tarafından yapılan araştırma bulgularında da belirtildiği gibi eğitimin küçük yaşta başlatılmasının ve kişilik gelişimine olan katkısının önemine vurgular yapılmaktadır.

Bu araştırmanın diğer bir boyutu da çeşitli değişkenler açısından farklılıkların incelenmesidir. Buna göre araştırmaya katılanların % 63 kadın, % 36 erkek olmasıdır. Yaş grupları açısından bakıldığında ise çoğunluğun 20- 25 yaş grubu aralığı olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra araştırmada üretilen değerlerin çoğunluğunun 20-25 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Bölümler açısından bakıldığında ise 12 farklı bölümün bulunduğu görülmektedir. En çok öğretmen adayının İlahiyat ve Hemşirelik bölümünde öğrenim görenlerden oluşmasıdır. Değerler ve karakter eğitimi dersini seçen öğretmen adaylarının ağırlığının insanlarla iletişim gerektiren bölümlerdeki öğretmen adayları tarafından seçilmesi de dikkat çekici bir durum olarak görülebilir.

Araştırma sonuçlarına bakılarak bu araştırmanın mevcut öğretmenlerle ve Eğitim fakültesindeki öğretmen adaylarıyla da yapılması alana önemli katkı getirecektir. Bilindiği üzere yeni Eğitim Fakültesi programı içerisinde de bu ders zorunlu ve alan dersi olarak bu yıldan itibaren okutulmaya başlanacaktır. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bu derse metaforik bakış açısının belirlenmesi önemli olacaktır.

KAYNAKÇA

Akçay, A. ve Tunagör, M. (2017). Değerleri Tespit Etmek Amacıyla Hazırlanmış Yüksek Lisans Tezlerinde Yer Alan Değerler Üzerine Bir İnceleme, *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12/25, 55-82 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12249>

- Akın, M. A. ve Öztürk, S., (2018). Okul Değerleri İle Okul Başarısı Arasındaki İlişkinin Analizi, *Educational Sciences*, 13/11, Spring, 55-73, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13413>
- Aktamış, H. ve Dönmez, H. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine, Bilime, Fen Bilimleri Öğretmenine ve Bilim İnsanına Yönelik Metaforik Algıları, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 7-30.
- Aktepe, V. ve Yel, S. (2009). İlköğretim Öğretmenlerinin Değer Yargılarının Betimlenmesi: Kırşehir İli Örneği, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 607-622.
- Akyol, Y. (2016). Ortaokul 6.Sınıf Öğrencilerinin Vatanseverlik Değerine İlişkin Metaforik Algıları, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi / The Journal of International Education Science*, 3, (7), Haziran, 19-32.
- Aladağ, S. ve Kuzgun, M., P. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının ‘Değer’ Kavramına İlişkin Metaforik Algıları, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 163-169
- Arslan, M. M. & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Millî Eğitim*, 35(171), 100-108.
- Aydın, E., ve Sulak, S., E. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Değer” Kavramına Yönelik Metafor Algıları, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, (2), 482-500.
- Bacanlı, H. (2016). Değer Eğitimine Bir Çözüm Olarak Değer Bilinçlendirme, Eğitimde Gelecek Arayışları Düünden Bugüne Türkiye’de Beceri, Ahlak ve Değer Eğitimi uluslararası Sempozyumu, *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları*, Cilt I. , 21-28
- Bektaş, M. ve Karadağ, B. (2013). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Yardımlaşma Değerine Yönelik Geliştirdikleri Metaforların İncelenmesi, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (8), Summer, 271-286.
- Berk, N., A. ,Gültekin, F. ve Çençen, N. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersine ve Sosyal Bilgiler Öğretmenine İlişkin Metaforları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16, (1), Nisan,183-199.
- Coşkun, Y. ve Yıldırım, A. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Değer Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, (I), 311-328.
- Çelikkaya, T. ve Seyhan, O. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Evrensel Değerlere İlişkin Algıları: Metafor Analizi, *International Journal Of Languages’ Education And Teaching*, 5, 4, 958-977.
- Çelikkaya, T. ve Seyhan, O. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin ve Öğretmen Adaylarının Evrensel Değerlere İlişkin Metafor Algıları, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8, (3), 65-87.
- Demirtaş, Z. ve Balıkcı, S. (2016). Bilim Felsefesi ve Eğitim Felsefesi ile Ahlak, Din ve Değerler Eğitimi İlişkisi, Eğitimde Gelecek Arayışları Düünden Bugüne Türkiye’de Beceri, Ahlak ve Değer Eğitimi uluslararası Sempozyumu, *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları*, Cilt II. , 1203-1218.
- Derman, A. (2014). Lise Öğrencilerinin Kimya Kavramına Yönelik Metaforik Algıları, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9 (5), Spring, 749-776.
- Dereli, İman, E. (2014). Değerler eğitimi programının 5-6 yaş çocukların sosyal gelişimine etkisi: Sosyal beceri, psiko-sosyal gelişim ve sosyal problem çözme becerisi, Kuram ve Uygulamada Eğitim

- Bilimleri, Educational Sciences: Theory & Practice • 14(1) • 262-268 ©2014 Educational Consultancy and Research Center www.edam.com.tr/estp DOI: 10.12738/estp.2014.1.1679
- Doğan, Y. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Çevre Kavramına İlişkin Sezgisel Algıları: Bir Metafor Analizi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* Cilt 18, (1), 721-740.
- Duran, M. ve Solak, E., (2018). Hayat Bilgisi Dersi 1. Sınıf Öğretim Programındaki Kazanımların Değerler Açısından İncelenmesi, *Educational Sciences*, 13/19,1345-1360, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13873>
- Esen, A. ve Yalçınkaya, M. (2011). Öğretmen Adaylarının Bilgi Toplumunda Değerlere İlişkin Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17, 1, 5-28.
- Fidan, Kurtde, N. (2009). Öğretmen Adaylarının Değer Öğretimine İlişkin Görüşleri, *Kuramsal Eğitimbilim*, 2 (2), 1-18.
- Geçit, Y. ve Gençer, G. (2011). Sınıf Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi (Rize Üniversitesi Örneği), *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, Ocak, 1-19.
- Gelişli, Y., Yazıcı, E. ve Baydar, I., Y. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Değerler Eğitimine İlişkin Çocukların Farkındalık Düzeylerini Geliştirmeye Yönelik Kullandıkları Yöntem ve Tekniklerin İncelenmesi, Eğitimde Gelecek Arayışları Düünden Bugüne Türkiye’de Beceri, Ahlak ve Değer Eğitimi uluslararası Sempozyumu, *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları*, Cilt II. , 1283-1298.
- Gökçe, O. (2001). *İçerik çözümlemesi, Teori-Metot-Uygulama*. Konya: Sel-Ün Yayınları.
- Gömlüksiz, M. N. , Kan, Ü. A. ve Öner, Ü. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Metaforik Algıları, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 2, 419-436.
- Güçlü, M. (2016). Türkiye’de Değerler Eğitimi konusunda Yapılan Araştırmalar, Eğitimde Gelecek Arayışları Düünden Bugüne Türkiye’de Beceri, Ahlak ve Değer Eğitimi uluslararası Sempozyumu, *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları*, Cilt I. , 29-60
- Güneş, F. ve Köse, N. (2016). Japonya ve İngiltere’de Değerler Eğitiminin İncelenmesi, Eğitimde Gelecek Arayışları Düünden Bugüne Türkiye’de Beceri, Ahlak ve Değer Eğitimi uluslararası Sempozyumu, *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları*, Cilt II. , 1047-1058
- Güvendir, M. A. ve Özkan, Y. Ö. (2016). Öğretmen Adaylarının Ölçme Ve Değerlendirme Dersine Yönelik Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 47, 91-105.
- Izgar, G. (2013). İlköğretim okulu 8. sınıf öğrencilerine uygulanan değerler eğitimi programının demokratik tutum ve davranışlarına etkisi, Yayımlanmamış doktora Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kalın, Ö., U. ve Koçoğlu, E. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bağımsızlık Değerine Karşı Metaforik Algıları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8, (2), Ağustos, 419-434.
- Kalyoncu, R. (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Sanat Eğitimi Dersi” Kavramına İlişkin Metaforları, *NWSA-Education Sciences*, 8, (1), 90-102.

- Karabacak, N., Küçük, M. ve Korkmaz, İ.(2015). Uzmanların Bakış Açısından Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Değerleri, *Turkish Journal of Teacher Education*, 4, (2), 1-32.
- Karaca, A. ve Kurtuluş, M., A. (2017). Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Milli Değerlere İlişkin Düşüncelerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Academic Social Studies/Akademik Sosyal Araştırmalar*, 1, 1-10.
- Karaçanta, H. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Milli Değerlere Yönelik Metaforları, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32,107-114.
- Karapınar, B., Ç. ve Arıbaş, K. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Doğa Eğitimi Hakkında Metaforik Algıları, *Journal of Anatolian Cultural Research*, 1 (2), 40-66.
- Katılmış, A., Ekşi, H. ve Öztürk, C., (2011). Sosyal bilgiler ders kazanımlarıyla bütünleştirilmiş karakter eğitimi programının etkililiği, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 839-859.
- Kılcan, B. ve Akbaba, B. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Kültürel Mirasa Duyarlılık Değerine İlişkin Öğrenci Algılarının İncelenmesi, *ZfWT*,5, (3), 113-137.
- Köseoğlu, A. (2015). Öğretmen Adaylarının Ahlak Kavramına İlişkin Metafor Kullanımları, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4, (3), 219-225.
- _____ . Değerler ve Karakter eğitimi dersi içeriği.
<http://www.pau.edu.tr/egtformasyon/tr/sayfa/pedagojik-formasyon-sertifika-programi-ders-icerikleri>, adresinden 01.06.2018 tarihinde alınmıştır.
- Meydan, H. (2014). Okulda Değerler Eğitiminin Yeri Ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1, (1), 93-108.
- Oğuz, E. (2012). Öğretmen Adaylarının Değerler ve Değerler Eğitime İlişkin Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (2) Ek Özel Sayı, Bahar, 1309-1325.
- Özdemir, M. (2012). Lise Öğrencilerinin Metaforik Okul Algılarının Çeşitli Değişkenler Bakımından İncelenmesi, *Eğitim ve Bilim*, 37, (163), 96-109.
- Özdemir, T., Y.,Özan, M. B., Akgün, M. (2013). Öğretmen Görüşleriyle Değerler Eğitimi Odaklı Eğitim Denetimi, *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 35-52.
- Özkan, R. ve Taşkın, M., A. (2014). İlköğretim Öğrencilerinin Vatan Olgusuna İlişkin Algılarının Belirlenmesi, *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 7, (XVII), 889-906.
- Saban, A. (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmen Adaylarının “Öğretmen” Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, (2), 131 – 155
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin Metaforlar, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Yaz*, 55, 459-496.
- Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Bahar, 7(2), 281-326.
- Sadık, F. ve Sarı, M. (2012). Çocuk ve Demokrasi: İlköğretim Öğrencilerinin Demokrasi Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi, *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi*, 1, (1), 48-62.
- Samur, Ö., A., (2011). Değerler Eğitimi Programının 6 Yaş Çocuklarının Sosyal ve Duygusal Gelişimlerine Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Soysal, D. ve Afacan, Ö. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin “Fen Ve Teknoloji Dersi” Ve “Fen Ve Teknoloji Öğretmeni” Kavramlarına Yönelik Metafor Durumları, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 19, 287-306.

- Görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Teory & Practice* 9 (3), 1499-1542.
- Turan, S. ve Aktan, D. (2008). Okul Hayatında Var Olan Ve Olması Düşünülen Sosyal Değerler, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Bahar*, 6(2), 227-259.
- Tünkler, V. , Tarman, B. ve Güven, C. (2016). Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Öğretim Programında Yer Alan Soyut Kavramların ve Değerlerin Öğrencilere Kazandırılmasına İlişkin Metaforik Bir Yaklaşım, *Eğitim ve Bilim*, 41, (185), 123-145.
- Ulusoy, K., ve Dilmaç, B. (2016). Değerler Eğitimi. Ankara: PEGEM Akademi, 4. Baskı.
- Yalçınkaya, E. (2013). Tarih Kavramına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ürettikleri Metaforların İncelenmesi, *Journal of World of Turks*, 5, 3, 95-112.
- Yazar, T., Özekinci, B., Lala, Ö. (2017). Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Değerler Eğitimi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları, *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – ENAD*, 5 (3), 245-269.
- Yazar, T. (2012). Öğretmen Adaylarının Değerler Hakkındaki Görüşleri, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2, (1),61-68.
- Yazıcı, K. (2006). Değerler Eğitimi'ne Genel Bir Bakış, *TÜBAR-XIX-Bahar*, 499-509.
- Yılmaz, K. (2016). Değerler Eğitimi Üzerine Düşünceler: Araştırmaların Bütünleştirilmesi, Eğitimde Gelecek Arayışları Düünden Bugüne Türkiye'de Beceri, Ahlak ve Değer Eğitimi uluslararası Sempozyumu, *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları*, Cilt I. , 79-101
- YÖK, (2015). Yüksek Öğretim Kurulu Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına ilişkin çerçeve, usul ve esaslar. www.yok.gov.tr internet adresinden 29.05.2018 tarihinde alınmıştır.